

Türkiye'de Gençlik Merkezleri ve İnternet Siteleri

Yörük Kurtaran

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Gençlik Çalışmaları Birimi (<http://genclik.bilgi.edu.tr>)
yoruk@bilgi.edu.tr

Bu bildiri, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) bünyesindeki gençlik merkezlerinin internet sitelerinin incelenmesiyle, devlet ve gençle ilişkisinin niteliği hakkında bir haritalandırma çalışmasına katkı yapmak amacıyla 2008 yılının Eylül ayında yapılan bir araştırmanın özet bulgularını içeriyor.

Çalışma, devletin gençlik alanında sağladığı hizmetler içinde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'na sorumlu olarak faaliyetlerini yürüten Gençlik Merkezleri'nin internet sitelerini incelendi. Ayrıca, her gençlik merkezinin ilgili ilde bağlı bulunduğu İl Gençlik ve Spor Müdürlükleri'nin internet siteleri de, gençlik alanıyla ilişkisi temelinde, araştırmaya dahil edildi.

Çalışma, ilgili Başkanlığın son üç senedir yürüttüğü Gençlik ve Sosyal Gelişim Programı (GSGP) bünyesinde pilot olarak seçilen illerin 21 gençlik merkezinin internet sitelerini mercek altına aldı. İncelenen gençlik merkezlerinin bulunduğu iller Adana, Adıyaman, Afyon, Ardahan, Aydın, Balıkesir, Bolu, Burdur, Çorum, Erzurum, K. Maraş, Kırklareli, Konya, Malatya, Mardin, Samsun, Sivas, Trabzon, Van, Yalova ve Yozgat. Fakat dört ildeki gençlik merkezlerinin internet siteleri bulunmadığı için araştırma 17 il üzerinden kaleme alındı.

Bu merkezlerin siteleri güncellik, bilgiye erişilebilirlik, ağ¹ ilişkileri ve merkezlerle gençlerin ilişkisi başlıkları altında formüle edilen 46 maddelik bir liste temelinde incelendi. Güncellik maddesi altında ilgili sitelerin ne kadar sık-

lıkla güncellendiği (haberler bölümünün güncellenmesi gibi), erişilebilirlik başlığı altında ilgili kurumların hem kendileri, hem de bağlı buldukları kurumlarla ilgili bilgilere sitelerinde ne oranda yer verdiği (personel bilgisi, ilgili yönetmelikler gibi), ağ ilişkileri başlığı altında ilgili sitelerin gençlik alanının diğer kesimleriyle (Ulusal Ajans gibi) ne kadar ilişkilendirildiği (bağlantıların varlığı) ve son olarak da gençlerin merkezle olan ilişkisi (forumların varlığı gibi) incelendi.

Sonuçta aşağıdaki tespitlere mevcut bilgilerin analizi ile ulaşıldı. Türkiye'de gençlerin internet kullanımı oranları ve sıklıklarıyla karşılaştırıldığında mevcut sitelerin içeriğinin geliştirilmesi gerekiyor. Merkezlerin kendilerini gençlere anlatmaları ve gençlerden geri bildirimleri kolayca analiz edebilmeleri için internet çok önemli imkanlar sağlıyor. Fakat merkezlerin bu imkanı ne kadar kullanabildikleri ciddi bir soru işareti. Her ne kadar bu araştırmada ele alınmamışsa da, mevcut sitelerin tasarımları ve bilgiyi ne kadar organize biçimde sundukları başka bir deyişle genç dostu ve kolay kullanıma sahip olup olmadıkları da bu çerçevede yeniden düşünülmesi gereken konular.

Kamu ve sivil toplumla ilgili haberlerin birbirlerine oranındaki büyük dengesizlik, kamu kurumlarının özellikle gençlik alanında sivil toplum kuruluşlarına nispeten mesafeli olmasının bir göstergesi olabilir. Fakat, bu sonuç, başka bir açıdan, gençlik merkeziyle ilişkide olan gençlerin – en azından internet siteleri çerçevesinde – hem ildeki, hem de ulusal çaptaki gençlik etkinliklerinden habersiz kalmasını getirebilir. Bu da gençlerin hem gençlik çalışması alanında devletin sağlamakta yetersiz kaldığı imkanları STK'lardan alabilecek gençlerin gelişimini

1 Tüm çalışma boyunca sanal ortamda sıklıkla ve yaygınlıkla kullanılan İngilizce kelimeler yerine özellikle Türkçeleri'nin kullanılmasına çalışılmıştır. Bu çerçevede network – ağ, web sitesi - internet sitesi, e-mail - e-posta, link - bağlantı kelimeleri bundan böyle metinde geçmektedir.

olumsuz etkileyebilir, hem de bu siteleri gençlikle ilgili birer bilgi sitesi olarak kullanabilecek gençlerin ve gençlik merkezleriyle başka bir vesileyle tanışabilecek gençlerin, bu imkanını kısıtlayabilir. Ayrıca uygulama, bu haliyle, merkezlerin gençlerle ilgili bilgileri gençlere sağlayan bir işlevi olmadığına da bir göstergesi.

Mevcut merkezlerin sitelerinden gençlikle ilgili diğer kamu kurumlarına verilen bağlantıların azlığı, gençlikle ilgili faaliyet gösteren kamu kurumlarının birlikte iş yapma isteklerinin ve kapasitelerinin sorgulanmasını da beraberinde getiriyor. Oysa sitelerden yapılabilecek basit bağlantılar ve bilgilendirmelerle – mesela – Ulusal Ajans’ın yürüttüğü Gençlik Programından daha fazla genç haberdar olabilir. Bu da gençlere yönelik mevcut bir imkanın basit bir işbirliği çerçevesinde çarpan etkisiyle daha fazla gençle buluşmasını sağlar. Buna ek olarak gençlik çalışmasıyla ilgili yönetmelik gibi dokümanların siteler aracılığıyla gençlere ulaştırılması, gençlerin mevcut alandaki haklarını ve hareket edebilme alanlarını bilmeleri açısından güçlendirici bir etki yaratır. Sitelerin bu konuda ciddi mesafe alması gerek.

Araştırma sonucunda gençlik merkezlerinin siteleri üzerinden iletişime geçme çabalarımız yetersiz kaldı. Soru ilettiğimiz 12 il gençlik merkezinden sadece ikisinin bize cevap yazması da site üzerinden gerçekleşen iletişimin ne kadar geliştirilmesi gerektiğiyle ilgili mesafeyi göstermektedir. Nitekim, cevap gelen iki ilden birisinde cevap gönderen kişi, merkezle organik ilişkisi kalmamış bir kişiydi ve bizi gençlik merkezine sadece yönlendirebildi. Gençlik sitelerinin yönetilmesi ve bu sitelerle ilgilenilmesinin kısıtlı bir insan kaynağı tarafından yürütüldüğü açık. Burada insan kaynağı kavramını hem bu işi yapacak kişilerin olmaması, hem de varolanların yeterliliğinin gözden geçirilmesi anlamında gündeme getiriyoruz. Bu durumda bu sitelerin gençlerin katılımıyla mı yoksa memurlarla mı yönetileceği cevap verilmesi gereken bir soru.

İnternet siteleri gençlerin mevcut gençlik merkezlerinin aktivitelerine farklı biçimlerde katılımın da aracı olabileceken, bu imkan çok sınırlı biçimde kullanılmakta. İlgili merkezde faaliyet gösteren gençlerin bir paylaşım platformu, GSGP’nin ana sayfasındaki forumdan öte, yereldeki merkezler bünyesinde de işlevsellik kazanabildiği ölçüde yerellik ve ihtiyaç temelli hareket etme mümkün olabilecek. Bu konuda mevcut internet sitelerinin geliştirilmesi gerek.

Türkiye’de interneti yoğunlukla gençler kullanıyor. Buna ek olarak internet gençlerin yaşamlarının doğal bir uzantısı olarak her gün daha da önem kazanıyor. Genel olarak tüm kamu kurumlarının, ama özel olarak gençlerle çalışan kamu kurumlarının bunu dikkate alarak hareket etmesi kesinlikle gerekli.

İncelenen sitelerin güncelliği ve içeriklerinin zenginliği büyük oranda gençlerin bu sitelerde kendilerini var edip edemediklerini belirleyen en temel faktör. Yukarıda da tespit edildiği üzere bu sitelerin kendilerini geliştirmeleri gerekmekte.

Gençlerin topluma, politikalara ve yerel düzeyde idari işlere katılabilmeleri ve kendilerini gerçekleştirebilmeleri için sitelerde şu an varolandan çok daha fazla katılım mekanizmasına ihtiyaç var. Forumlar, güncel haberler ve gençlikle ilgili temel hak ve yasaların sitelerde yer edinmesi, en azından, teknik olarak hemen hayata geçebilecekler sıralamasında en üstte.

Gençlerin farklı ilgi alanlarına hitap edecek ve yeniliği bir gösterge olarak benimseyecek şekilde sitelerin elden geçmesi gerekli. Bu açıdan sitelerde kamu dışı kurum ve sitelerin bağlantılarına çok daha fazla yer vermek gerekli.

Gençlerin varolan sitelerin içeriklerini belirlemede daha fazla söz hakkı olmalı. Nitekim bu sitelerde, gençlerin gençlik merkezleri dışında gerçekleştirdikleri etkinliklerden bağımsız bir araştırmanın sonuçlarını yayınlamaya kadar çeşitli haber ve yazılar yer alabilir ve almalıdır.

Sitelerin gençlerle iletişimi büyük oranda artırılmalı. Böylelikle ortak bir anlayış geliştirmek ve gençlerle gönüllülük temelinde bir işbirliğine gitmek mümkün olabilecek. Bu bağlamda sitelerin iletişim bölümleri etkin olmalı, sitede kurumda çalışanların tüm iletişim bilgileri ve özgeçmişleri yerelmalı.

Sonuç olarak kamu kurumlarının gençlik siteleri, katılımcı bir demokrasinin gereği olarak şeffaf, denetlenebilir, katılımcı ve genç odaklı bir anlayışta olmalı. Bu sayede devlet, gençlerin ihtiyaçlarına ve sorunlarına odaklanılmasını sağlayabilecek önemli bir araç elde edecek. İletişim temelinde devlet ve gençler arasında güven temelli bir ilişkinin kurulabilmesinde internetin önemi umarız daha anlaşılacaktır.